

Werkgroep O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie

Een toenemende behoefte aan O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie, aan rapporterings- en visualisatietools is aan de orde in de lokale besturen. De invoering van de beheers- en beleidscyclus is hier zeker niet vreemd aan.

Daarom werden in 2014 al de eerste stappen gezet in het bijeenbrengen van stedelijke specialisten in O(mgevings) – B(eleids) – en M(anagement) informatie en rapportage. De OBMI werkgroep startte op 10 maart 2015 en sinds het najaar van 2016 maken alle steden deel uit van de OBMI – werkgroep.

Stad in Cijfers

De ontwikkeling van een databank met omgevingsdata liep ook in 2022 als rode draad door de werkzaamheden van de werkgroep.

Elke stad ontwikkelde een eigen databank maar het ontwikkelingstraject wordt gezamenlijk doorlopen.

Sinds 15 oktober 2018 staan alle stad-in-cijfers websites online.

Hieronder een overzicht:

Werking van de Werkgroep OBMI in 2022

In 2022 werd in de werkgroep OBMI opnieuw ingezet op de implementatie van het omgevingsrapportage instrument Swing. Er werd werk gemaakt van de verdere uitbouw, de consolidatie en het up to date houden van de informatie op deze websites. Er ging daarbij veel aandacht naar het bouwen van overzichtelijke dashboards en uitgebreide rapporten. We zoomden samen in op een aantal externe initiatieven als Vrijetijdsmonitor, Preventiepeiling en Vlaanderen helpt Oekraïne. Daarnaast wisselden we informatie uit over het organiseren van enquêtes en impactmetingen.

De werkgroep kwam in 2022 zeven keer samen.

Vaste items

Vaste items op elke vergadering zijn het overlopen van de stand van zaken van de opzet van Swing bij de steden en de connector met provincies in cijfers.

Stand van zaken opzet Swing bij de steden

Elke stad/VGC geeft individueel een stand van zaken over de opzet van Swing in de eigen stad/VGC. Daarbij wordt ingegaan op recente implementaties en worden problemen en uitdagingen besproken.

We zien dat in 2022 vooral werk gemaakt werd van de verdere uitbouw en de consolidatie van Swing in de steden/VGC. Steden werkten individueel nieuwe thematische dashboards en rapporten uit. Bij grote interesse uit andere steden volgt vaak een demo van de gebouwde nieuwigheden.

Daarnaast maakten veel steden werk van het opruimen van de incijfers gegevens, achter de schermen. Tegelijk kregen veel stad in cijfers websites een opfrissing met een nieuwe indeling en look.

Connector – Provincies in Cijfers

Voor het aanvullen van de Stad in Cijfers websites wordt actief samengewerkt met de interprovinciale werking Data & Analyse, de beheerders van provincies.incijfers.be.

Technisch werd een koppeling voorzien tussen Provincies in Cijfers en de stedelijke in Cijfers websites, de zogenaamde “Connector”.

Medewerkers van provincies in cijfers geven elke vergadering een update over de nieuwe en bijgewerkte gegevens in deze Connector.

Daarnaast worden afspraken gemaakt over de ontsluiting van nieuwe datasets en over de wensen van de steden in dat opzicht.

Provincies in cijfers communiceert ook actief over nieuwe data op de eigen website via de maandelijkse nieuwsbrief.

Een overzicht van alle nieuwsbrieven vind je [hier](#), abonneren kan op dezelfde pagina.

Rapportage uit Raad voor Vlaamse Openbare Statistiek (RVOS)

Vanuit de werkgroep OBMI werd een afvaardiging naar de Raad voor Vlaamse Openbare Statistiek gekozen die in deze raad de lokale besturen vertegenwoordigt. Reinhard Stoop (Stad Antwerpen) rapporteerde elke vergadering over de afspraken gemaakt in deze RVOS en neemt de feedback van de werkgroep mee naar de volgende vergadering.

In 2022 werd ook een project 'lokale statistieken' gestart door Statistiek Vlaanderen. De vergaderingen van dit project werden voorbereid samen met de steden Leuven, Turnhout, Gent en Antwerpen en VGC.

Eind 2022 werd de vertegenwoordiging in RVOS overgedragen aan Joris Voets van het Kenniscentrum Vlaamse Steden, die deze opdracht tijdelijk opneemt.

Rapportage over andere data-gerelateerde projecten van het Kenniscentrum

Indien relevant werd op de vergaderingen van de werkgroep OBMI gerapporteerd over de voortgang van andere data-gerelateerde projecten van het Kenniscentrum:

- De werkgroep ORBA
- Het verkennend traject datawarehouse
- Het verkennend onderzoek naar een Vlaamse Datapedia

Werkgroepen

Een aantal door de werkgroep geïdentificeerde uitdagingen vragen een meer specialistische benadering of zouden veel beslag leggen op de timing van de vaste vergadering van de werkgroep OBMI. Daarom werd voor deze uitdagingen besloten, tijdelijk, een aparte werkgroep op te richten met specialisten uit een beperkt aantal steden. Deze werkgroepen vergaderen afzonderlijk en aan een vaak hogere frequentie en rapporteren aan de werkgroep OBMI.

Werkgroep Kind en Gezin

De OBMI werkgroep 'Kind en Gezin' werd getrokken door Sint-Niklaas en Turnhout. In deze werkgroep bespraken specialisten uit Antwerpen, Brugge, Hasselt, Genk, Mechelen, Sint-Niklaas, Turnhout en Provincies in Cijfers samen met vertegenwoordigers van het Vlaams Agentschap Opgroeien de uitwisseling van informatie van Kind en Gezin met de steden. Als resultaat van dit overleg werden aan elke centrumstad gegevens op wijkniveau bezorgd, bestemd voor intern gebruik. Dit moet een meer gedetailleerde analyse mogelijk maken.

Werkgroep FLUVIUS – Open Data

In de OBMI werkgroep FLUVIUS Open Data, getrokken door het Kenniscentrum wordt actief samengewerkt rond de informatiebehoeften van de steden met betrekking tot data die door FLUVIUS ter beschikking wordt gesteld.

In deze werkgroep werken thematische specialisten uit Genk, Gent, Oostende, Roeselare en Provincies in Cijfers actief samen met medewerkers van FLUVIUS aan volgende onderwerpen:

- We maakten een inventaris van de belangrijkste behoeften m.b.t. data ter beschikking gesteld door FLUVIUS. Focus voor de steden ligt daarbij op verbruiksdata, met een zo groot mogelijk detailniveau, rekening houdend met de privacy.
- We identificeerden een aantal use cases waarin het gebruik van data van FLUVIUS tot belangrijke nieuwe inzichten kan leiden.
- We onderzochten hoe data m.b.t. de digitale meter met Prepaid (voorheen Budgetmeter) kan uitgewisseld worden, rekening houdend met de privacy.

- We onderzochten hoe data met betrekking tot opvallend laag energieverbruik, met het oog op opsporing van leegstand, kan uitgewisseld worden, rekening houdend met de privacy.
- We evalueerden samen de nieuwe versie van de nieuwe open data website van FLUVIUS waarin waar mogelijk al rekening wordt gehouden wordt met de wensen van de werkgroep. De open data website van FLUVIUS vind je [hier](#).

Werkgroep Omgevingsanalyse

In de loop van het werkjaar kwam het opmaken van een omgevingsanalyse, al dan niet met behulp van Swing Stories steeds hoger op de agenda.

Naar aanleiding van deze vraag werd initieel gewerkt aan een overzicht van thema's die volgens elke stad aan bod moeten komen in een omgevingsanalyse. Op basis van dit overzicht werd afgesproken in eerste instantie in te zetten op het uitwerken van een gedeelde set van indicatoren voor deze thema's.

We spraken daarom af verder te werken aan een overzicht van deze indicatoren per specifiek thema, in een afzonderlijke werkgroep waar elke vergadering een nieuw thema wordt gekozen terwijl de eerder gekozen thema's verder uitgewerkt worden:

- Het thema wordt gekozen.
- Via een thuisdracht wordt een initieel overzicht gemaakt van potentiële indicatoren.
- Deze lijst wordt besproken op de volgende vergadering en waar nodig bijgewerkt.
- De definitieve lijst wordt goedgekeurd op de volgende vergadering.

Op basis van een eerste overzicht werd afgesproken te starten met het thema demografie.

De steden Gent, Sint-Niklaas, Antwerpen, Aalst, Brugge, Leuven, Oostende, Mechelen en Genk en ook ABB maakten deel uit van de werkgroep.

In het najaar werden naast het thema demografie ook al cultuur en vrije tijd verder verkend in de werkgroep.

Vergaderingen van de werkgroep OBMI in 2022

De werkgroep kwam in 2022 zeven keer samen. Naast de hierboven opgelijste vaste items en rapportages uit de werkgroep geven we hier een overzicht van de andere items die in de vergaderingen aan bod kwamen.

OBMI werkgroep – 17 januari 2022

- Op de eerste vergadering van 2022 zoomden we samen in op de Lokale Vrijtijdsmonitor. Lara Grieten, communicatieverantwoordelijke van de monitor, legde aan de hand van een presentatie uit waarom en hoe de centrumsteden een katalysator kunnen zijn voor andere steden en gemeenten in Vlaanderen om met de data en een benchmark aan een sterk vrijetijdsbeleid te bouwen. Na afloop van haar voorstelling maakten we afspraken over het invullen van de monitor, de evaluatie van de gebruikte indicatoren en over de integratie van de resultaten in de stad in cijfers websites.
- We kwamen in de vergadering terug op een aantal verbeteringsvoorstellen m.b.t. de rapporten die gebouwd werden in het kader van de stadsmonitor.
- We bespraken een vraag van Stad Hasselt over het organiseren van interne vragenlijsten en enquêtes. We spraken af via een thuisopdracht feedback uit alle steden/VGC te verzamelen.

OBMI werkgroep – 16 maart 2022

- We hadden het op de vergadering uitgebreid over hoe in elke stad wordt omgesprongen met enquêtes en bevestigingen.

Elke stad en de VGC gaf daarbij in één of meer slides kort antwoord op volgende vragen:

- Hoe is de stad/VGC georganiseerd op enquêtes en bevestigingen (rollen)?
- Welke tools worden hiervoor gebruikt (forms, surveymonkey, ...)?
- Bestaan er in de stad al uitgewerkte do en dont's of opleidingsmateriaal rond het opstellen van enquêtes?

In de aansluitende bespreking maakten we de afspraak dat steden die al over uitgewerkte documenten, handleidingen, richtlijnen, lesmateriaal of andere documentatie beschikken deze delen met de werkgroep.

- Naar aanleiding van een vraag van VGC zoomden we verder in op de toegankelijkheid van de Swing omgeving en het verkennend werk dat het team van Provincies in Cijfers hierrond al deed.

OBMI werkgroep – 4 mei 2022

- Tijdens de vergadering stelden Daniel vander Bijl en Jamie Zwaneveld van ABF het product Swing Stories voor. Meer informatie over Stories, inclusief een voorbeeld, vind je [hier](#).
- Naar aanleiding van deze voorstelling spraken we af via een aparte thuisopdracht de interesse van de steden in het aankopen van dit product te inventariseren.
- We overliepen samen de documenten met betrekking tot enquêtes en bevestigingen die elke stad toevoegde aan de Google Drive, elke stad gaf kort een toelichting. Na afloop werd besloten dat de verzamelde documentatie kan volstaan als vertrekpunt voor elke stad afzonderlijk.
- We bekeken samen een vraag uit Hasselt: “Hebben andere centrumsteden al rapporteringen opgezet in kader van Oekraïne? Naar aanleiding daarvan besloten we alle documentatie in het kader van de rapportage over de Oekraïne crisis te verzamelen op de gezamenlijke Google Drive.

OBMI werkgroep –28 juni 2022

- Zoals afgesproken op de vorige vergadering gaf Wouter De Spiegelaere uit Roeselare meer informatie over een opleiding impactmeting in het kader van kinderarmoede die hij volgde.
- Aansluitend peilden we naar de interesse in een gezamenlijk opleiding m.b.t. impact meten in de schoot van de werkgroep OBMI. Veel steden geven aan dat de vraag naar kennis hierrond steeds prangender wordt. Daarbij is het vooral belangrijk dat in een lessenreeks een goeie koppeling wordt gelegd tussen theorie en praktijk. We spraken af de mogelijkheden voor een gezamenlijke opleiding verder te onderzoeken.
- We maakten een overzicht van de interesse, per stad, in het gebruik van Swing Stories en in het uitwerken van een gezamenlijke (basis voor) omgevingsanalyse. We spraken af dat voor het uitwerken van een gezamenlijke omgevingsanalyse een aparte werkgroep wordt opgericht die samenkomt vanaf oktober.
- We evalueerden samen de input uit de steden met betrekking tot de rapportage in verband met de Oekraïne crises.
- We bekeken samen de vraag van stad Sint-Niklaas naar het gebruik van Matoma als vervanging van Google Analytics.

OBMI werkgroep – 9 september 2022

- Annelien Dierick en Roos Servaes stelden de werking van het Vlaams ondersteunend team voor de opvang van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne (VLOT) voor. Daarbij werd ook ingezoomd op het PowerBI Dashboard Oekraïne dat werd ontwikkeld door het VLOT.
- We bekeken samen het gebruik van het “Cijfer van de maand”, aan de hand van voorbeelden uit Provincies in Cijfers, Sint-Niklaas en Oostende.
- We bespraken de verdere samenwerking rond het uitwerken van omgevingsanalyses in Swing, in een aparte werkgroep.

OBMI werkgroep – 11 oktober 2022

- Bart Daemen stelde op de vergadering het dashboard voor dat CIPAL ontwikkelde in het kader van de Oekraïne-crisis.
- Roos Servaes van het VLOT-Team bracht ook verslag uit van een eerste overleg met de coördinatoren uit de centrumsteden. Zij geven aan dat informatiedoorstroming voor hen een must blijft! Daarom zal dit overleg regelmatig hernomen worden.
- We overliepen samen de input uit de steden/VGC met betrekking tot de thema's die worden opgenomen in de samenwerking rond de omgevingsanalyse. We spraken af verder te werken aan een overzicht van indicatoren per specifiek thema, in een afzonderlijke werkgroep waar elke vergadering een nieuw thema wordt gekozen terwijl de eerder gekozen thema's verder uitgewerkt worden.

OBMI werkgroep – 16 december 2022

- Barbara Willems en Lien Van der Biest van het Vlaams Instituut Gezond Leven stelden via een uitgebreide presentatie de Preventiepeiling voor. Het instituut zal de resultaten van de peiling ook publiceren via ABF Swing. Er wordt daarvoor een dashboard gebouwd in Swing. Wanneer de resultaten beschikbaar zijn, zullen we samen bekijken hoe deze best gedeeld worden, via de Swing Connector.
- Vanuit de werkgroep komt de vraag om de registerdata bij de stadsmonitor, die via de connector van het Kenniscentrum doorstromen naar de stedelijke .incijfers websites frequenter bij te werken. Het Kenniscentrum zal bij ABF informeren naar de kostprijs voor een upgrade van de licentie van het Kenniscentrum. Op dit ogenblik is één update van de connector voorzien per drie jaar. We bekijken met een aantal vrijwillige steden hoe we de bijhouding kunnen organiseren en deels automatiseren. Gent en Hasselt willen mee helpen.

Thematische Workshops

Buiten de reguliere werking van de werkgroep OBMI worden ook thematische workshops georganiseerd met betrekking tot thema's die aan bod komen in de werkgroep. In 2022 werd één thematische workshop georganiseerd.

Thematische Workshop Klimaatrapporten op 29 juni 2022

Op vraag van stad Antwerpen overliepen we in deze thematische workshop uitgebreid de klimaatrapporten die ontworpen werden door Provincies in Cijfers.

Kim Rienckens en Nele Vandenreyt van Provincies in Cijfers gaven een overzicht van de rapporten “Klimaat en energie” en “Klimaatadaptatie”.

Voor deze workshop werden niet alleen de leden van de werkgroep OBMI maar ook andere medewerkers uit de stad, geïnteresseerd in dit thema, uitgenodigd.

- Het rapport “Klimaat en energie” vind je [hier](#).
- Over Klimaatadaptatie werden twee rapporten uitgewerkt:
 - Het rapport over Klimaatscenario's vind je [hier](#).
 - Het rapport over Adaptatiemaatregelen vind je [hier](#).